

ՀՀ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻՆ

Դիմող՝
«Ինֆորմացիայի ազատության կենտրոն»
հասարակական կազմակերպության
Նախագահ՝ Շուշան Դոլդոյան
ՀՎՀ՝ 02568394
ՊԳՎ՝ քիվ 211 171 01863
Հասցե՝ Երևան, Պուշկինի փ.3Ա
Հեռ. 010.578356, e-mail: foi@foi.am

Ներկայացուցիչ-փաստաբան՝
Կարեն Մեժլումյան
Արտոնագիր՝ 110
Հասցե՝ Երևան, Արշակունյաց 17
Հեռախոս՝ 44-03-33, 077-073-073
Էլ-փոստ, e-mail: karen-mezhlumyan@mail.ru

Պատասխանող՝
Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողով

09.09.2009թ.

Դ Ի Մ ՈՒ Մ

ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 151 և 152 հոդվածների
սահմանադրականության վերաբերյալ

I. Գործի փաստական հանգամանքները.

1. «Ինֆորմացիայի ազատության կենտրոն» հասարակական կազմակերպությունը (այսուհետ նաև՝ ԻԱԿ) հայցով դիմել է ՀՀ վարչական դատարան ընդդեմ «Երևանի կառուցապատման և ներդրումային ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» ՊՈԱԿ-ի և «Երևանի կառուցապատման և ներդրումային ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» ՊՈԱԿ-ի տնօրեն Ռոբերտ Հարությունյանի՝ ՊՈԱԿ-ի գործողությունները ոչ իրավաչափ ճանաչելու, որպես հետևանք տեղեկատվություն տրամադրել պարտադրելու և «Երևանի կառուցապատման և ներդրումային ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» ՊՈԱԿ-ի տնօրեն Ռոբերտ Հարությունյանին վարչական պատասխանատվության ենթարկելու /տուգանք՝ 50.000 դրամի չափով/ մասին պահանջներով:

ՀՀ վարչական դատարանը 14.04.2009թ. թիվ ՎԴ/1696/05/09 որոշում է կայացրել՝ հայցադիմումը վարչական դատարանին ընդդառյա մասով վարույթ ընդունելու, մնացած մասով հայցադիմումի ընդունումը մերժելու մասին:

ԻԱԿ-ը բողոքարկել է ՀՀ վարչական դատարանի 14.04.2009թ. թիվ ՎԴ/1696/05/09 որոշման՝ «Երևանի կառուցապատման և ներդրումային ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» ՊՈԱԿ-ի տնօրեն Ռոբերտ Հարությունյանին 50.000 դրամի չափով վարչական պատասխանատվության ենթարկելու պահանջի մասով հայցադիմումի ընդունումը մերժելու մասը:

ՀՀ վարչական դատարանի 11.05.2009թ. թիվ ՎԴ/1696/05/09 որոշումով բողոքը մերժվել է:

ՀՀ վարչական դատարանի 11.05.2009թ. թիվ ՎԴ/1696/05/09 որոշումը բողոքարկվել է ՀՀ վճռաբեկ դատարան: Վճռաբեկ դատարանին միջնորդություն է ներկայացվել՝ դիմել ՀՀ սահմանադրական դատարան՝ ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 151 հոդվածի սահմանադրականության, մասնավորապես ՀՀ Սահմանադրության 18 և 19 հոդվածներին համապատասխանության հարցով:

ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 12.08.2009թ. թիվ ՎԴ/1696/05/09 որոշումով վճռաբեկ բողոքը, ինչպես նաև ՀՀ սահմանադրական դատարանին դիմելու միջնորդությունը մերժվել է:

Ինչպես վարչական այնպես էլ վճռաբեկ դատարանի որոշումներում այն դիրքորոշումն է հայտնվել, որ ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 151 և 152 հոդվածների համաձայն վարչական դատարանում վարչական պատասխանատվության ենթարկելու մասին գործեր կարող են հարուցվել միայն օրենքով վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ արձանագրություններ կազմելու լիազորություն ունեցող մարմինների և պաշտոնատար անձանց հայցադիմումների հիման վրա:

2. «Ինֆորմացիայի ազատության կենտրոն» հասարակական կազմակերպությունը հայցով դիմել է ՀՀ վարչական դատարան ընդդեմ Նոր Նորքի թաղապետարանի և Նոր Նորքի թաղային համայնքի ղեկավար Դավիթ Պետրոսյանի՝ Նոր Նորքի թաղապետարանի անգործությունը ոչ իրավաչափ ճանաչելու, վերջինիս հնգօրյա ժամկետում տեղեկատվություն տրամադրելուն պարտավորեցնելու և Նոր Նորքի թաղային համայնքի ղեկավար Դավիթ Պետրոսյանին 50.000 դրամ տուգանքի չափով վարչական պատասխանատվության ենթարկելու մասին պահանջներով:

ՀՀ վարչական դատարանը 23.03.2009թ-ին վճռել է.

«Ինֆորմացիայի ազատության կենտրոն» հասարակական կազմակերպության հայցը բավարարել մասնակի՝ Նոր Նորքի թաղապետարանի անգործությունը ոչ իրավաչափ ճանաչելու պահանջի մասով:

Ոչ իրավաչափ ճանաչել կազմակերպության կողմից հայցվող տեղեկատվության տրամադրման մերժելուն ուղղված Համայնքի ղեկավարի գործողությունները:

Հայցը՝ Նոր Նորքի թաղապետարանին հնգօրյա ժամկետում տեղեկատվություն տրամադրելուն պարտավորեցնելու և Նոր Նորքի թաղային համայնքի ղեկավար Դավիթ Պետրոսյանին 50.000 դրամ տուգանքի չափով վարչական պատասխանատվության ենթարկելու պահանջների մասով մերժել:

Երևանի Նոր Նորք համայնքից հօգուտ «Ինֆորմացիայի ազատության կենտրոն» հասարակական կազմակերպության բռնազանձել 4.000 դրամ՝ որպես պետական տուրքի գումար»:

Վճռի՝ հայցը մերժելու մասի դեմ բերվել է վճռաբեկ բողոք:

ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 20.05.2009թ. թիվ ՎԴ/6279/05/08 որոշումով վճռաբեկ բողոքը վերադարձվել է:

Վճռաբեկ դատարանը պատճառաբանել է. «Վճռաբեկ դատարանն արձանագրում է, որ ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 151-153-րդ հոդվածների վերլուծությունից հետևում է, որ ՀՀ վարչական դատարանում վարչական պատասխանատվության ենթարկելու մասին գործեր կարող են հարուցվել միայն օրենքով վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ

արձանագրություններ կազմելու լիազորություն ունեցող մարմինների պաշտոնատար անձանց հայցադիմումների հիման վրա, մինչդեռ բողոք բերած անձը վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ արձանագրություններ կազմելու լիազորություն ունեցող մարմին կամ պաշտոնատար անձ չէ»:

II. Դիմումի փաստարկները

3. ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքն ընդունվել է 2007 թվականի նոյեմբերի 28-ին (ՊՏ-2007-064-(588), 19/12/2007) (ՀՕ-269-Ն), որը ստորագրվել է 2007 թվականի դեկտեմբերի 10-ին, ուժի մեջ մտել 2008 թվականի հունվարի 1-ին:

ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի՝

- 151 հոդվածի համաձայն. **«Հոդված 151. Դատական կարգով վարչական պատասխանատվության ենթարկելու մասին գործերի քննության կարգը**

Վարչական պատասխանատվության ենթարկելու մասին գործերը հարուցվում են օրենքով վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ արձանագրություններ կազմելու լիազորություն ունեցող մարմինների և պաշտոնատար անձանց (այսուհետ՝ իրավասու մարմիններ) հայցադիմումների հիման վրա»:

- 152 հոդվածի համաձայն. **«Հոդված 152. Դատական կարգով վարչական պատասխանատվության ենթարկելու մասին հայցադիմումին ներկայացվող պահանջները**

1. Ֆիզիկական, պաշտոնատար կամ իրավաբանական անձին վարչական պատասխանատվության ենթարկելու մասին հայցադիմումը, ի լրումն սույն օրենսգրքի 72-րդ հոդվածով ներկայացվող պահանջների, պետք է նաև ներառի՝

1) վարչական իրավախախտման մասին արձանագրության կազմման համար հիմք հանդիսացած գործողությունների կատարման վայրը և ժամանակը.

2) վարչական իրավախախտման մասին արձանագրությունը կազմած անձի պաշտոնը, անունը, ազգանունը.

3) տեղեկություններ այն անձի մասին, որի նկատմամբ կազմվել է վարչական իրավախախտումների մասին արձանագրությունը.

4) այն օրենքի դրույթները, որոնք վարչական պատասխանատվություն են նախատեսում վարչական իրավախախտման մասին արձանագրության կազմման համար հիմք հանդիսացած գործողությունների կատարման համար.

5) դիմողի պահանջը վարչական պատասխանատվության ենթարկելու մասին:

2. Դիմումին կցվում են վարչական իրավախախտման մասին արձանագրությունը և արձանագրությանը կցվող փաստաթղթերը»:

4. Սույն դիմումի 1-ին և 2-րդ կետերում նշված երկու գործերով էլ «Ինֆորմացիայի ազատության կենտրոն» ՀԿ-ն դիմել է ՀՀ վարչական դատարան՝ հայցվող տեղեկատվությունը տրամադրելու և տեղեկատվությունը չտրամադրած պաշտոնատար անձանց վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի 189.7. հոդվածով նախատեսված վարչական պատասխանատվության ենթարկելու մասին պահանջով:

«Ինֆորմացիայի ազատության կենտրոն» ՀԿ-ի իրավական դիրքորոշումը հետևյալն է.
ՀՀ Սահմանադրության՝

- 27 հոդվածի 2-րդ պարբերության համաձայն. «Յուրաքանչյուր որ ունի խոսքի ազատության իրավունք, ներառյալ տեղեկություններ և գաղափարներ փնտրելու, ստանալու, տարածելու ազատությունը, տեղեկատվության ցանկացած միջոցով՝ անկախ պետական սահմաններից»:

- 27.1 հոդվածի համաձայն. «Յուրաքանչյուր որ ունի իր անձնական կամ հասարակական շահերի պաշտպանության նկատառումներով իրավասու պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններին և պաշտոնատար անձանց դիմումներ կամ առաջարկություններ ներկայացնելու և ողջամիտ ժամկետում պատշաճ պատասխան ստանալու իրավունք»:

Սահմանադրությամբ երաշխավորված վերը նշված իրավունքներն առարկայանում են նաև «Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքում, որի 6 հոդվածի 1-ին մասի համաձայն. «Յուրաքանչյուր անձ իրավունք ունի ծանոթանալու իր փնտրած տեղեկությանը (կամ) դա ստանալու նպատակով օրենքով սահմանված կարգով հարցմամբ դիմելու տեղեկատվություն տնօրինողին և ստանալու այդ տեղեկությունը»: Նույն օրենքի 9 հոդվածի 7-րդ մասի 1-ին և 2-րդ կետերի համաձայն հայցվող տեղեկատվությունը պետք է տրամադրվեր 5-օրյա ժամկետում, իսկ 3-րդ կետի համաձայն՝ եթե գրավոր հարցման մեջ նշված տեղեկությունը տրամադրելու համար անհրաժեշտ է կատարել լրացուցիչ աշխատանք, ապա այդ տեղեկությունը դիմողին է տրվում դիմումն ստանալուց հետո՝ 30-օրյա ժամկետում, որի մասին հարցումն ստանալուց հետո՝ 5-օրյա ժամկետում, գրավոր տեղեկացվում է դիմողին՝ նշելով հետաձգման պատճառները և տեղեկությունը տրամադրելու վերջնական ժամկետը:

Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի 189.7. հոդվածը պատասխանատվություն է սահմանում տեղեկություն տալու պարտականությունը չկատարելու համար, որի համաձայն. «Օրենքով նախատեսված տեղեկությունը պետական եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների, պետական հիմնարկների, բյուջեներից ֆինանսավորվող կազմակերպությունների, ինչպես նաեւ հանրային նշանակության կազմակերպությունների պաշտոնատար անձանց կողմից ապօրինաբար չտրամադրելը՝

առաջացնում է տուգանքի նշանակում՝ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի տասննապատիկից մինչեւ հիսննապատիկի չափով:

Նույն խախտումը, որը կատարվել է կրկին անգամ՝ վարչական տույժի միջոցներ կիրառելուց հետո մեկ տարվա ընթացքում՝

առաջացնում է տուգանքի նշանակում՝ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հիսննապատիկից մինչեւ հարյուրապատիկի չափով»:

Նույն օրենսգրքի 223 հոդվածի համաձայն՝ առաջին ատյանի դատարանների դատավորները քննում են սույն օրենսգրքի ... 189.7 ... հոդվածներով նախատեսված վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ գործերը:

ՀՀ դատական օրենսգրքի 3 հոդվածի 3-րդ մասի 2-րդ կետի ու 4-րդ մասի համաձայն՝ վարչական դատարանն առաջին ատյանի դատարան է:

ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 3 հոդվածի համաձայն. «Հոդված 3. Վարչական դատարան դիմելու իրավունքը

1. Յուրաքանչյուր ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձ սույն օրենսգրքով սահմանված կարգով իրավունք ունի դիմելու վարչական դատարան, եթե համարում է, որ պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինների կամ դրանց պաշտոնատար անձանց վարչական ակտերով, գործողություններով կամ անգործությամբ՝

1) խախտվել են կամ անմիջականորեն կարող են խախտվել նրա՝ Հայաստանի

Հանրապետության Սահմանադրությամբ, միջազգային պայմանագրերով, օրենքներով և այլ իրավական ակտերով ամրագրված իրավունքները և ազատությունները, այդ թվում, եթե՝

ա. խոչընդոտներ են հարուցվել այդ իրավունքների և ազատությունների իրականացման համար,

բ. չեն ապահովվել անհրաժեշտ պայմաններ՝ այդ իրավունքների իրականացման համար, սակայն դրանք պետք է ապահովվեն Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության, միջազգային պայմանագրի, օրենքի կամ այլ իրավական ակտերի ուժով.

2) նրա վրա ոչ իրավաչափորեն դրվել է որևէ պարտականություն.

3) նա վարչական կարգով ոչ իրավաչափորեն ենթարկվել է վարչական պատասխանատվության»:

Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի 17 Գլուխը՝ 219-244¹⁴ հոդվածներ, սահմանում է վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ գործերի ենթակայությունը:

Նշված՝ 219-244¹⁴ հոդվածներից յուրաքանչյուրով սահմանված են այն մարմինները, որոնց ենթակա են կոնկրետ վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ գործերի քննությունը:

Այսպես, հոդված 219-ը, սահմանում է Վարչական հանձնաժողովներին ենթակա իրավախախտումների վերաբերյալ գործերը, հոդված 219.1-ը՝ Տարածքային կառավարման մարմիններին և տեղական ինքնակառավարման մարմիններին ենթակա, հոդված 220-ը՝ Պատգամավորների ավանային, գյուղական խորհուրդների գործադիր կոմիտեներին ենթակա, հոդված 221-ը՝ Անչափահասների գործերի հանձնաժողովներին ենթակա, հոդված 222-ը՝ հարբեցողության դեմ պայքարի հանձնաժողովներին ենթակա, հոդված **223-ը՝ Առաջին ատյանի դատարանների դատավորներին ենթակա**, հոդված 223.1-ը՝ Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության մարմիններին ենթակա վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ գործերը, և այդպես մինչև 244.14 հոդվածը:

Այդ մարմինների պաշտոնատար անձինք էլ իրավասու են իրենց ենթակայության գործերով կազմելու վարչական իրավախախտման վերաբերյալ արձանագրություն և Սահմանադրության 5-րդ հոդվածի պահանջից ելնելով իրավասու չեն կազմելու իրենց ենթակայությանը չվերապահված իրավախախտումների վերաբերյալ արձանագրություններ, օրինակ, լեզվի տեսչության աշխատակիցը չի կարող ճանապարհային երթևեկության կանոնների խախտման վերաբերյալ արձանագրություն կազմել և՛ հակառակը:

Դա նշանակում է, որ ՀՀ վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքով դատարանի դատավորից բացի չկա մի մարմին, որն իրավասու է կազմել օրենսգրքի 223 հոդվածում նշված, այդ թվում **189.7** հոդվածով նախատեսված, առաջին ատյանի դատարանների դատավորների քննությանը ենթակա վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ արձանագրություն:

Նշվածից հետևում է, որ եթե դատարանը գործի քննությամբ հաստատված է համարում, որ պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինը պահանջվող տեղեկատվությունը չի տրամադրել, ապա հենց դա էլ իրավախախտման փաստի արձանագրումն է ու տվյալ պաշտոնատար անձին պատասխանատվության ենթարկելու հիմքը:

Հակառակ մոտեցման դեպքում կստացվի, որ օրենսգրքի 223 հոդվածում թվարկված՝ 40¹-40⁷, 44, 53, 53¹, 97², 97³, 104³, 147, 166¹, 170⁵, 172 հոդվածներով, 175 հոդվածի երրորդ մասով, 180¹, 182, 183¹, 185, 189², 189³, 189⁴, 189⁵, 189⁶, 189⁷, 189⁸, 189⁹, 189¹⁰ հոդվածներով, 198² հոդվածի չորրորդ և հինգերորդ մասերով, 206¹, 206², 206³, 206⁴, 206⁵, 206⁶, 206⁷ և 206⁸ հոդվածներով

նախատեսված վարչական իրավախախտումներից մեծ մասով որևէ պաշտոնատար անձ վարչական պատասխանատվության չի ենթարկվի, քանի որ չկա արձանագրությունը կազմող այլ իրավասու մարմին քան դատարանն է՝ գործը քննող դատավորը, որին կարող է բողոք ներկայացնել տեղեկատվություն ստանալու իրավունքը խախտված անձը, իսկ վարչական դատարանին ներկայացված հայցադիմումներն էլ վերադարձվում են, ինչը կհանգեցնի սահմանադրական իրավունքների, մեր դեպքում՝ տեղեկատվություն ստանալու իրավունքի խախտման ու այդ իրավունքի դատական պաշտպանության արդյունավետ միջոցի իրավունքի խախտման, քանի որ եթե տեղեկատվությունը տնօրինող պաշտոնատար անձը վստահ լինի, որ այն չտրամադրելու համար վարչական պատասխանատվություն չի կրի արձանագրության բացակայության և արձանագրություն կազմող մարմնի բացակայության պատճառաբանությամբ, ապա այն չի տրամադրի, ինչն արդեն իսկ համատարած կատարվում է:

Նման պայմաններում, որպեսզի տեղեկատվություն ստանալու համար դիմած անձի խախտված իրավունքը վերականգնվի և պահանջվող տեղեկատվությունը չտրամադրելով վարչական իրավախախտում կատարած պաշտոնատար անձը ենթարկվի վարչական պատասխանատվության, այլ բան չի մնում, քան՝ իրավունքը խախտված անձի կողմից դատարան դիմելը՝ պաշտոնատար անձին վարչական պատասխանատվության ենթարկելու պահանջով, որն էլ, գտնում ենք, վարչական դատարանի ենթակայության գործ պետք է լինի, մասնավորապես, վարչական դատարանը պարզելով, որ պահանջվող տեղեկատվությունը պաշտոնատար անձը չի տրամադրել, ոչ իրավաչափ ճանաչելով տվյալ պաշտոնատար անձի անգործությունը և պարտավորեցնելով նրան տրամադրել պահանջվող տեղեկատվությունը, միաժամանակ պետք է լուծի նաև նրան վարչական պատասխանատվության ենթարկելու հարցը:

5. Կա մեկ այլ տարբերակ ևս, մասնավորապես այն, որ ՀՀ վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքի 223 հոդվածում նշված, այդ թվում 189.7 հոդվածով նախատեսված պաշտոնատար անձանց վարչական պատասխանատվության ենթարկելու հայցերը հարուցվեն ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի դատարան:

Այստեղ էլ, սակայն, կան խոչընդոտներ:

Այսպես, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքում չկա համապատասխան գլուխ, որը կարգավորի նման պահանջներով գործերի վարույթը:

Բացի այդ, գտնում ենք, որ նման գործերը վերաբերում են հանրային իրավահարաբերություններին և ճիշտ կլինի, որ դրանց քննությունը կատարվի վարչական դատարանի կողմից, որը քննում է պահանջվող տեղեկատվությունը պաշտոնատար անձի կողմից չտրամադրելը ոչ իրավաչափ ճանաչելու և պահանջվող տեղեկատվությունը տրամադրել պարտավորեցնելու պահանջները:

Եվ, վերջապես, եթե վարչական պատասխանատվության ենթարկելու մասին պահանջը ներկայացվի ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի դատարան, ապա կստացվի, որ այդ գործի վարույթը պետք է կասեցվի, մինչև վարչական դատարանում քննվի և օրինական ուժի մեջ մտած վճռով հաստատվի տեղեկատվությունը չտրամադրած պաշտոնատար անձի գործողությունների (անգործության) ոչ իրավաչափ լինելը, որից հետո միայն քննության կառնվի վարչական պատասխանատվության ենթարկելու հարցը:

Ինչևէ, այս տարբերակով առաջնորդվելու դեպքում ևս կխախտվի ՀՀ Սահմանադրության 18 և 19 հոդվածներով նրաշխարհված դատական պաշտպանության արդյունավետ միջոցի իրավունքը:

Գտնում եմ, որ այս կետում նշված տարբերակը հակասության մեջ է մտնում նաև ՀՀ սահմանադրական դատարանի 03.02.2009թ. ՍԴՈ-787 որոշման 9-րդ կետի հիմնավորումներին, որի համաձայն. «9. ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 6 հոդվածն ամրագրում է վարչական դատարանի կողմից գործի հանգամանքներն ի պաշտոնե պարզելու սկզբունքը: Վերջինիս տրամաբանությունը կայանում է նրանում, որ նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ վարչաիրավական հարաբերություններից ծագող վեճում քաղաքացին հանդես է գալիս ընդդեմ վարչական մարմնի, քաղաքացու համար պետք է ստեղծվի որոշակի բարենպաստ վիճակ: Վերջինս ենթադրում է, որ վարչաիրավահարաբերություններից ծագող վեճի կարգավորման գործընթացում քաղաքացին չպետք է ծանրաբեռնվի անհամաչափ պարտավորություններով:

Սահմանադրական դատարանը գտնում է, որ խնդրո առարկա իրավակարգավորումը ոչ միայն թույլ չի տալիս ապահովել արդյունավետ դատական պաշտպանության իրացումը, այլ նաև հայցվորին ծանրաբեռնում է անհամաչափ պարտավորությամբ: Վերջինս դրսևորվում է նրանում, որ, բացառելով վարչաիրավական հարաբերություններից ածանցվող քաղաքացիաիրավական վեճի լուծումը մեկ գործի սահմաններում, ներկա իրավակարգավորումը պարտավորեցնում է, որպեսզի քաղաքացին, իր հիմնական պահանջին վերաբերող դատական ակտի առկայության պարագայում, որը կանխորոշում է հետևանք ներկայացնող պահանջների լուծումը, պարտադրված ձևով դիմի տարբեր դատարաններ, ինչը դժվարացնում է նրա իրավունքների պաշտպանության գործընթացը:

Բացի դրանից, նման իրավակարգավորումը կարող է ավելորդ ծանրաբեռնվածություն ստեղծել նաև դատարանների համար»:

Պատահական չէ, որ մինչ օրս, որևէ պաշտոնատար անձ ՀՀ վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքի 189.7 հոդվածով, որը գործում է 2004թ. հունվար ամսից, վարչական պատասխանատվության չի ենթարկվել, ի դեպ, այդ մասին գրավոր հարցում է ուղարկվել նաև ՀՀ վճռաբեկ դատարանի նախագահին:

6. Վերոգրյալից ելնելով գտնում եմ, որ ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի՝

- 151 հոդվածը, այնքանով, որքանով առանց բացառության սահմանում է, որ «վարչական պատասխանատվության ենթարկելու մասին գործերը հարուցվում են օրենքով վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ արձանագրություններ կազմելու լիազորություն ունեցող մարմինների և պաշտոնատար անձանց (այսուհետ՝ իրավասու մարմիններ) հայցադիմումների հիման վրա» և հնարավորություն չի տալիս ՀՀ վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքի 223 հոդվածում թվարկված իրավախախտումներ, այդ թվում 189.7 հոդվածով նախատեսված իրավախախտում կատարած պաշտոնատար անձին վարչական պատասխանատվության ենթարկելու գործ հարուցել տուժողի հայցադիմումի հիման վրա, հակասում է ՀՀ Սահմանադրության 18 և 19 հոդվածներին, որոնցով երաշխավորված է դատական պաշտպանության արդյունավետ միջոցի և խախտված իրավունքը վերականգնելու և դատարանի կողմից իր գործը ողջամիտ ժամկետում քննելու իրավունքը:

- 152 հոդվածը, այնքանով, որքանով վարչական պատասխանատվության ենթարկելու մասին հայցադիմումին ներկայացվող պահանջների ցանկում առանց բացառության բոլոր իրավախախտումների, այդ թվում ՀՀ վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքի 223 հոդվածում թվարկված իրավախախտումների, մասնավորապես՝ 189.7 հոդվածով

նախատեսված վարչական իրավախախտման համար սահմանված է արձանագրության կազմման վերաբերյալ տեղեկությունների նշում և արձանագրության կցում, այն դեպքում, երբ ՀՀ վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքով նշված իրավախախտման վերաբերյալ արձանագրություն կազմող մարմին կամ պաշտոնատար անձ նշված չէ, հակասում է ՀՀ Սահմանադրության 18, 19 հոդվածներին, քանի որ դատական պաշտպանության դիմելու ցանկություն ունեցող տուժողի համար մի պարտականություն է սահմանում, որն առկա օրենսդրական դաշտում հնարավոր չէ կատարել:

7. Բարձր դատարանին տեղեկացնում ենք նաև, որ դատական պրակտիկայում նշված հարցի վերաբերյալ առկա է իրարամերժ մոտեցում, մասնավորապես, վարչական դատարանի մի կազմը «Էնֆորմացիայի ազատության կենտրոն» ՀԿ-ի հայցերը՝ վարչական պատասխանատվության ենթարկելու մասով վարույթ չէր ընդունում, մյուս կազմը՝ վարույթ էր ընդունում, արձանագրելով, որ նման գործով արձանագրություն կազմող մարմին առկա չէ:

III. Դիմողի խնդրանքը

8. Վերոգրյալից ելնելով, ՀՀ սահմանադրական դատարանի 03.02.2009թ. ՍԴՌ-787 որոշման 9-րդ կետի հիմնավորումները հիմք ընդունելով և ՀՀ Սահմանադրության 101 հոդվածի 6-րդ կետի, «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՀՀ օրենքի 19, 27 և 69 հոդվածների համաձայն՝

ԽՆԴՐՈՒՄ ԵՄ՝

ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 151 հոդվածը, այնքանով, որքանով առանց բացառության սահմանում է, որ «վարչական պատասխանատվության ենթարկելու մասին գործերը հարուցվում են օրենքով վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ արձանագրություններ կազմելու լիազորություն ունեցող մարմինների և պաշտոնատար անձանց (այսուհետ՝ իրավասու մարմիններ) հայցադիմումների հիման վրա» և հնարավորություն չի տալիս ՀՀ վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքի 223 հոդվածում թվարկված իրավախախտումներ կատարած պաշտոնատար անձանց, այդ թվում 189.7 հոդվածով նախատեսված իրավախախտում կատարած պաշտոնատար անձին վարչական պատասխանատվության ենթարկելու գործ հարուցել տուժողի հայցադիմումի հիման վրա, ճանաչել ՀՀ Սահմանադրության 18 և 19 հոդվածներին հակասող և այդ մասով անվավեր:

ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 152 հոդվածը, այնքանով, որքանով վարչական պատասխանատվության ենթարկելու մասին հայցադիմումին ներկայացվող պահանջների ցանկում առանց բացառության բոլոր իրավախախտումների, այդ թվում ՀՀ վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքի 223 հոդվածում թվարկված իրավախախտումների, մասնավորապես՝ 189.7 հոդվածով նախատեսված վարչական իրավախախտման համար սահմանված է արձանագրության կազմման վերաբերյալ տեղեկություններ նշելու և վարչական իրավախախտման վերաբերյալ արձանագրությունը կցելու պայման, ճանաչել ՀՀ Սահմանադրության 18 և 19 հոդվածներին հակասող և այդ մասերով անվավեր:

Կից ներկայացվում են՝

1. Պետական տուրքի վճարման անդորրագիր,
2. Լիազորագիր,
3. Փաստաբանի արտոնագրի պատճեն,

4. ՊԳՎ պատճեններ
5. Վճռաբեկ դատարանի որոշումները՝ բողոքը վերադարձնելու և բողոքը մերժելու մասին,
6. Վճռաբեկ բողոքները,
7. Վարչական դատարանի հակասական որոշումները,
8. Վիճարկվող նորմերի պաշտոնական տեքստը՝ www.arlis.am կայքից:

**«Ինֆորմացիայի ազատության կենտրոն»
հասարակական կազմակերպություն
Նախագահ՝**

Շուշան Դոյրոյան

Լիազոր ներկայացուցիչ՝

Կարեն Մեծլումյան